

AMICAL VIQUIPÈDIA

Transmetent coneixement lliure

IV SONDEIG A LECTORS I EDITORS DE LA VIQUIPÈDIA

INFORME PRELIMINAR. GENER DE 2012.

M. Miquel (Amical Viquipèdia), D. Morera (Amical Viquipèdia).

1. INFORMACIÓ GENERAL

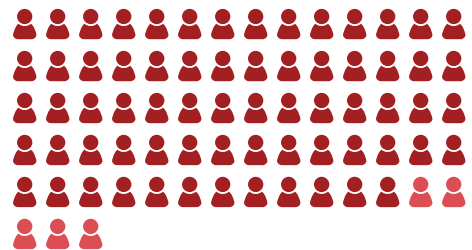
El *IV Sondeig a lector i editors de la Viquipèdia* és una iniciativa promoguda des de l'Associació Amical Viquipèdia per tal de conèixer i fer difusió del perfil socio-demogràfic, interessos i opinions dels usuaris del projecte. Sobre aquesta base es volen perfilar millor les activitats de l'associació, conèixer les inquietuds generals d'editors i lectors, determinar la difusió del projecte i plantejar objectius a curt i llarg termini.

L'edició de 2011 de l'enquesta s'ha pogut completar durant el mes de desembre a través de la plataforma virtual *limesurvey* hostatjada als servidors de Softcatalà. Durant els 30 dies que l'enquesta ha estat activa l'han respost un total de 766 usuaris, passat el filtratge s'han considerat **716 respostes vàlides**.

S'ha fet servir tots els mitjans disponibles per filtrar les respostes mantenimentades, tot i així, la validesa de les respostes dels lectors té un valor purament informatiu. Els resultats a editors ofereixen un índex de confiança del 90% amb un error del 5%, al no tenir dades d'usuaris únics no es pot establir la fiabilitat genèrica.

En la present edició s'ha estructurat en quatre blocs, per determinar; característiques sociodemogràfiques dels usuaris, ús de la viquipèdia, percepció del projecte i valoració del procés d'edició. El conjunt de blocs es compon de 27 preguntes de resposta múltiple o oberta.

Aquest informe preliminar desglossa sintèticament els resultats de les diferents preguntes i estableix una primera aproximació a les opinions expressades per lectors i editors.

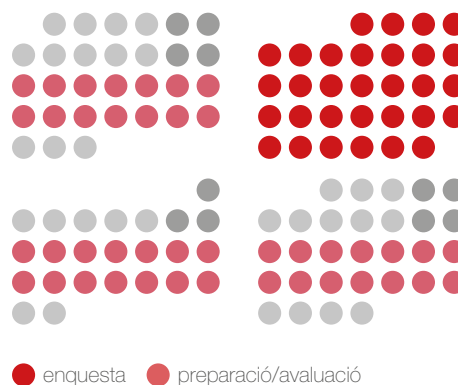

● Respostes vàlides
● Respostes descartades

2. CALENDARI

Les preguntes i la elaboració general de l'enquesta, que continua amb la feta durant el 2010; va tenir lloc durant les últimes setmanes de novembre de 2011. Posteriorment es va pujar el contingut al servidor web i es va activar l'enquesta des de l'1 al 31 de desembre.

L'anàlisi dels resultats s'ha desenvolupat durant el mes de gener amb programari de gestió estadística i permet donar a conèixer l'informe preliminar. A finals del mes de febrer està previst donar a conèixer l'informe definitiu dels resultats.

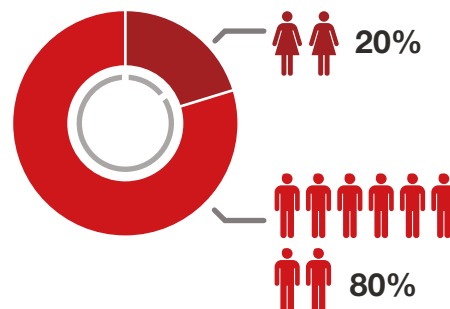
3. PERFIL SOCIO-DEMOGRÀFIC DELS USUARIS

A nivell general és continua demostrant la tendència de 2009 i 2010, els usuaris de la Viquipèdia provenen en la seva majoria de Catalunya, sense un nivell educatiu o edats específics, però amb una clara predominança d'homes.

Dades de gènere

La gran majoria d'usuaris, lectors i editors, de la VP continuen sent homes (un 79,7%), tanmateix aquesta dada suposa un creixement de quasi el 5% de dones usuàries de la VP respecte el 2010.

Si es consideren només els usuaris-editors el nombre de dones es desploma fins al 8,5%, un valor que s'ha mantingut constant al llarg de totes les edicions del sondeig. A nivell de lectors la distribució s'equilibra lleugerament i s'observa com quasi un 23% dels usuaris són dones en front a un 77% d'homes.

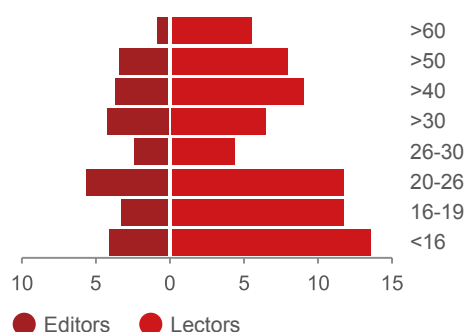
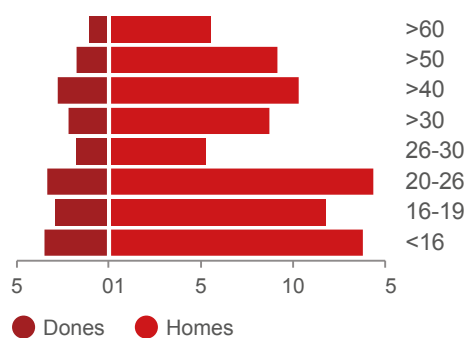
Distribució per edat

La piràmide demogràfica d'usuaris mostra de manera clara que més de la meitat dels visitants són menors de 26 anys (50,4%). Seguidament s'hi troba el grup entre 30 i 50 anys (11,1%, 13,3%, 11,2% respectivament) que acumula un 35,6% dels usuaris.

Els grups d'edat menys representats són els compresos entre els 26-30 anys i els majors de 60. En el cas de majors de 60 aquest fenomen queda clarament explicat per la barrera digital existent i l'aprimament paral·lel de la piràmide poblacional general.

Al segregar la piràmide poblacional entre lectors i editors queda patent que hi ha dos grans grups d'editors actius de VP: Menors de 26 anys i entre 30 i 50 anys. En el cas de la gent gran es confirma que les dificultats a l'hora d'editar fan d'aquest grup el menys participatiu.

A nivell de lectors trobem que la majoria d'usuaris provenen d'entre els col·lectius més joves (37,3%) i d'una manera més o menys homogènia de les altres franges d'edat.

Nivell d'estudis

El nivell d'estudis de la mostra estudiada indica de manera molt clara que la gran majoria d'usuaris de la VP tenen una titulació universitària (47,1%), seguits pel grup amb estudis de batxillerat (20,0%) i estudis secundaris (17,5%). De manera marginal hi ha usuaris amb estudis primaris (4,4%), de cicle formatiu (4,9%) i doctorats (6,1%).

Al comparar les xifres amb el nivell d'instrucció a Catalunya es pot apreciar com hi ha un ús especialment destacat per part de persones amb formació de batxillerat o universitat. En el cas dels estudis de tercer cicle universitari (doctorat i post-doctorat), no és possible establir comparativa al no existir dades desglossades a nivell català.

En la banda contrària es pot apreciar un ús molt inferior en els grups que formen els titulats en cicles formatius i amb estudis primaris. En el cas dels usuaris amb estudis primaris es pot apreciar que en la seva majoria (71%) són menors de 12 anys, encara que a nivell català es tracta de gent major de 65 anys.

S'ha constatat que la majoria dels editors tenen formació universitària (32%) o de batxillerat (12%). En aquest sentit, tot i existir una base de lectors d'aquest nivell molt important, s'han recollit opinions d'usuaris amb formació primària o secundària que es veuen poc capacitats per editar.

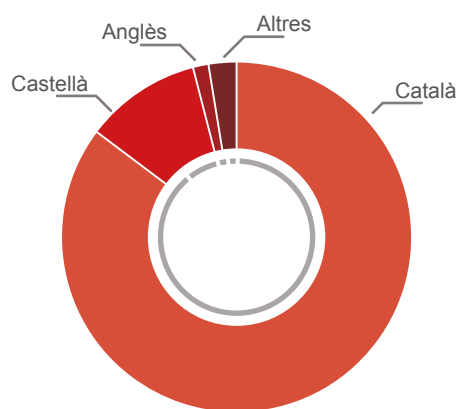
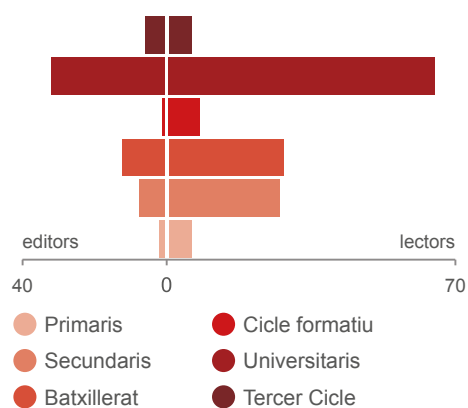
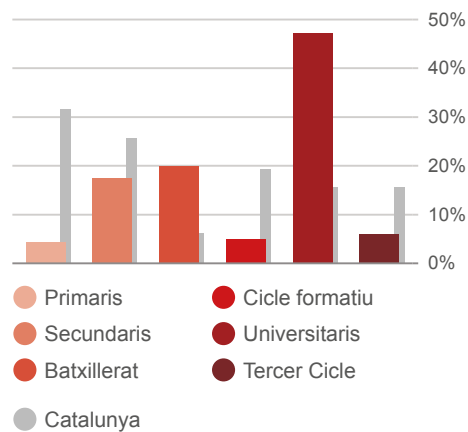
Quasi no hi ha editors de cicle formatiu (1,5%) tot i que no s'ha trobat cap raó clara que pugui explicar aquest fenomen i la relació lector/editor és la més desequilibrada de tots els grups (1-6). En canvi, a nivell de tercer cicle la proporció lector/editor és la més elevada (1-1), tot i ser el grup amb menys usuaris totals.

Llengua d'ús preferent

De manera predominant els usuaris de la VP fan servir el Català com a primera llengua (84,8%). Tanmateix, respecte les edicions anteriors del sondeig es pot observar un increment dels usuaris castellanoparlants (+4,0%) fins arribar a superar el 10,4%. Ambdós grups concentren al voltant un 25% d'editors sobre el total d'usuaris, una proporció inferior a la de col·laboradors d'altres llengües.

Per contra s'han perdut usuaris procedents de la llengua anglesa (-0,7%), encara que es tracta d'un grup molt minoritari (10 usuaris) que compta amb una proporció lectors/editors elevada (1-1).

Finalment, es pot apreciar que hi ha usuaris amb llengua preferent francesa, italiana, alemanya, occitana, neerlandesa i portuguesa. En aquests casos es tracta, generalment, d'usuaris editors que participen activament en diferents àrees del projecte.

Residència

Les dades de lloc de residència dels viquipedistes són clares: quasi un 80% dels usuaris provenen de Catalunya, seguits molt lluny pels originaris del País Valencià (11,1%) i les Illes Balears (5,3%). De manera marginal hi ha usuaris d'Andorra (0,3%) i l'Alguer (0,2%).

D'altres indrets de l'Estat Espanyol a són originaris un 2,3% dels usuaris. Finalment, també hi ha representació de residents d'altres països com França, el Regne Unit, Nova Zelanda, Suïssa, Mèxic, etc.

Rol

La proporció actual respostes de lector-editor és de 1-4, per cada cinc usuaris de la VP un és editor actiu (20%). Aquesta proporció s'ha reduït respecte el 2010, quan hi havia un 30% d'editors. Cal tenir em compte, però que en nombre absoluts hi ha 1.504 editors actius sobre un total de 105.466 editors registrats (1,4%).

La distribució per sexe indica clarament que la participació activa en la VP, com en el rol d'editor, és molt major en homes que en dones (92-8). Aquesta predominança s'atenua en el cas de lectors, on un 23,5% són dones

Coneixement d'Amical Viquipèdia

El coneixement de l'associació Amical Viquipèdia està clarament més estès entre els editors (40%) que els lectors (11%). A nivell global quasi 1 de cada 5 usuaris que ha respost l'enquesta coneix l'associació.

Els usuaris que coneixen l'activitat d'Amical ho han fet en base a les activitats WikiLoves Monuments (46,5%), les Xerrades (21,8%), Viquiescoles (17,8%), Altres (17,8%) i Viquifabricació (8,7%).

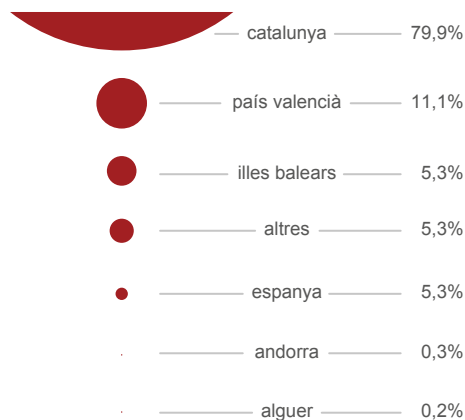
4. ÚS DE LA VIQUIPÈDIA

La VP és la primera font d'informació a la que recorren els usuaris quan estudien un tema concret. Quasi la meitat dels lectors del projecte ha editat algun cop i cal destacar que les temàtiques consultades es troben en un equilibri creixent, tot i predominar les ciències humanes.

Context d'ús de la Viquipèdia

L'ús principal de la VP és com a eina primària a l'hora de començar a estudiar un tema concret (62%). Així mateix, destaca com l'ús de la VP com a eina per resoldre dubtes puntuals (33%) i com a cercador general habitual (31%). De manera marginal hi ha un ús des de dispositius mòbils (5%) o quan es troba la pàgina oberta en un navegador (3%), cal destacar, però que es tracta de perfils poc predisposats.

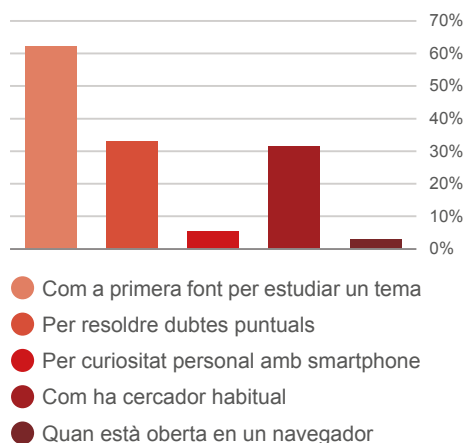
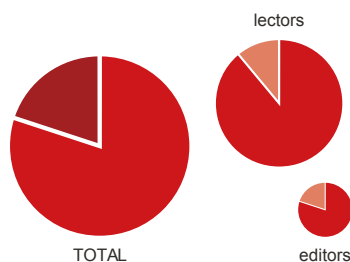
Al estudiar les dades en profunditat es pot veure com l'ús de VP com a primera font d'estudi d'un tema és un context d'ús generalitzat en totes

Associació Amical Viquipèdia
recerca@viquimedia.cat
www.viquimedia.cat

amicalviquipèdia

les franges d'edat, especialment entre els col·lectius més joves (menors de 19 anys) on arriba al 75%. De manera semblant passa amb els usos en contextos secundaris, on no hi ha un patró d'edat determinat. A nivell d'editors, la gran majoria dels editors fan servir VP com a motor de cerca habitual (63,1%).

Edició d'articles per part dels lectors

Quasi un de cada dos lectors ha provat en algun moment d'editar un article (46%), no existeix un perfil clar del lector que edita de manera puntual més enllà del ja descrit pels editors habituals.

La gran majoria dels lectors que en algun moment han fet d'editors van fer edicions puntuals (51,9%). Deixant de banda els editors puntuals, en el cas dels editors que han abandonat aquest rol ho van fer perquè van deixar de tenir el temps necessari (36,3%) o perquè van trobar l'editor o la guia d'estil són massa complicades (31,9%). Seguidament trobem aquells que consideren que no tenen el nivell d'escriptura suficient per col·laborar (13,2%), els van deixar d'editar pels canvis posteriors en articles seus (9,9%) i els que no es van sentir ben acollits com a nous (8,8%).

Temàtiques consultades

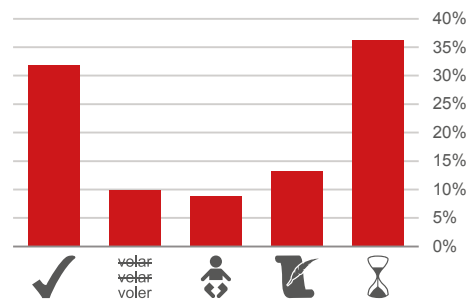
No existeix una temàtica consultada amb un clar predomini sobre les altres, encara que destaquen les Ciències Humanes (17,2%). En un segon esglaó, i amb una distribució homogènia, s'hi troben les temàtiques de Ciències Bàsiques (11,5%), Tecnologia (11,2%) i Lletres (11,8%). Seguidament hi ha els temes de Cultura i Oci (10,4%) i articles relacionats amb els Països Catalans (10,1%). Finalment es consulten articles en relació a Ciències de la Terra (7,6%), Arts (7,4%), Ciències de la Vida (6,8%) i Ciències Polítiques (6,5%).

En relació a l'edició de 2010 de l'enquesta destaca un decreixement clar les Ciències Humanes, encara que queda en primer lloc. La distribució dels altres temes es manté estable respecte l'any anterior.

5. PERCEPCIÓ

Els usuaris consulten la Viquipèdia a la cerca d'informació per motius molt diversos, tanmateix la VP és un projecte que engloba diferents aspectes més enllà del purament enciclopèdic. En aquest sentit s'ha cercat en quins aspectes els usuaris creuen que s'hauria de promoció la VP i invertir els diners de les donacions.

La VP està ben valorada en el conjunt dels àmbits que la componen, tanmateix hi ha altres aspectes menys coneguts que permeten verificar la qualitat d'un article que generalment no són coneguts pels usuaris.

Puntuació de la Viquipèdia per àmbit

Les respostes dels usuaris entorns valoració de quatre aspectes formals i de qualitat dels continguts han estat molt favorables. Tal com es pot apreciar a la gràfica, l'ortografia i llengua és un punt fort amb un 7,7 que obté de mitjana. En segon lloc, s'hi troben tant la fiabilitat dels articles com l'existència dels articles importants (7,4). I en darrer i quart lloc, es valora amb un 6,8 l'extensió i qualitat dels articles importants.

No obstant aquest darrer punt és el pitjor valorat, també cal destacar que és el que obté més consens en el percentatge de respostes. El que té més variació és el de la fiabilitat, un dels aspectes més discutits de l'enciclopèdia lliure.

Articles de Qualitat

Els articles de qualitat es pot veure que són poc coneguts tant per lectors com per editors. Només un 14% dels lectors ha afirmat conèixer-los i ha proposat una temàtica en la qual se'n podrien crear més. Mentre que el percentatge de coneixement augmenta a 33,3% entre editors.

Entre les temàtiques generals que es proposen articles dels àmbits socials (política, història, art, música), però també es destaca que els de ciències són millorables. També hi ha mencions a crear articles de qualitat sobre aquelles temàtiques pròpiament catalanes. Tanmateix, és difícil veure consens.

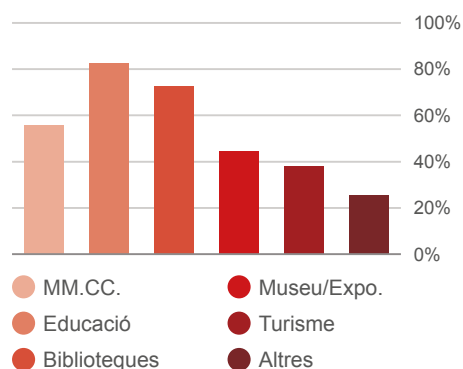
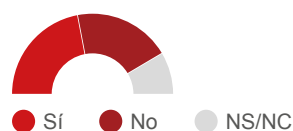
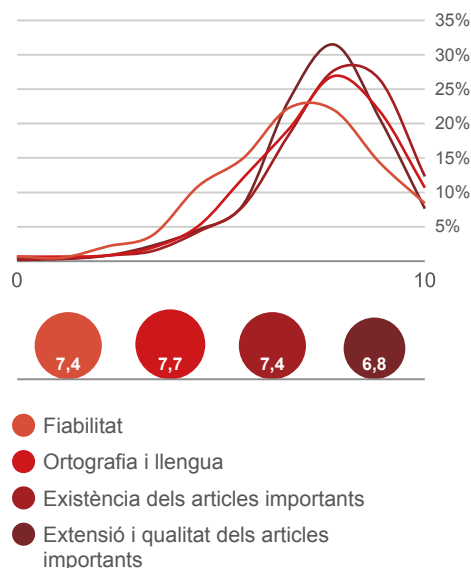
Valoració de les referències dels articles

Un dels aspectes fonamentals de Viquipèdia són les referències dels articles. Trobem que el percentatge de lectors que saben valorar-los (44%) és lleugerament superior al que no (39%), per bé que hi ha una part important que s'absté (17%). Sens dubte, són resultats que marquen un dels aspectes en els quals s'ha de treballar i fer pedagogia per aconseguir augmentar el nivell de qualitat.

Promoció de la Viquipèdia

El primer dels àmbits en els quals els lectors creuen que Viquipèdia podria tenir major repercussió i per tant ser més promocionada és en l'educació (82,5%) – en tots els nivells. En segon lloc, també s'hauria de potenciar-ne l'ús en les associacions culturals i biblioteques (72,6%).

Posteriorment es creu que els mitjans de comunicació tradicionals també n'haurien de fer més difusió (58,6%). També als museus i exposicions es creu que podria tenir més promoció (44,6%). I en l'àmbit turístic i d'excursionisme (38,8%). Cal remarcar que una de cada cinc (21,1%) respostes ha cregut que hi ha altres àmbits en que podria ser més promocionada.

Campanyes de *Fundraising* de la Fundació

Una mica més de la meitat dels lectors coneix les campanyes de donacions individuals *fundraising* a la Fundació Wikimedia (55%). Un 35% no les coneix i un 10% s'absté de respondre.

Al preguntar en quins projectes seria més convenient invertir-hi els lectors consideren que el més prioritari és el manteniment dels servidors (36,0%). Seguidament valoren la inversió en beques de recerca (25,6%), projectes com Viquiescoles (22,1%) i conferències i esdeveniments culturals (11,7%). Només un 11,7% de les respostes han considerat important la promoció de Viquipèdia al carrer.

Suggeriments als editors

Els suggeriments fets en l'enquesta són una resposta oberta que s'ha agrupat per tal de poder donar una visió general de quines millores es creu que podrien afavorir la VP. Els punts recollits no engloben el total de respostes, tan sols aquelles més significatives.

1. Millora i simplificació de l'editor de text. Es demana més facilitat i usabilitat, permetent una interacció més visual tipus OpenOffice, MS Word o Wordpress.
2. Evitar les traduccions parcials o incorrectes d'articles de la Wikipedia en castellà i centrar les traduccions de les WP francesa i anglesa.
3. Arribar a més editors especialitzats amb estudis universitaris o doctorals per "supervisar" els temes en els quals són especialistes i evitar errors en el contingut.
4. Evitar biaixos polítics o ideològics, especialment en política i història, amb les conseqüents guerres d'edicions.

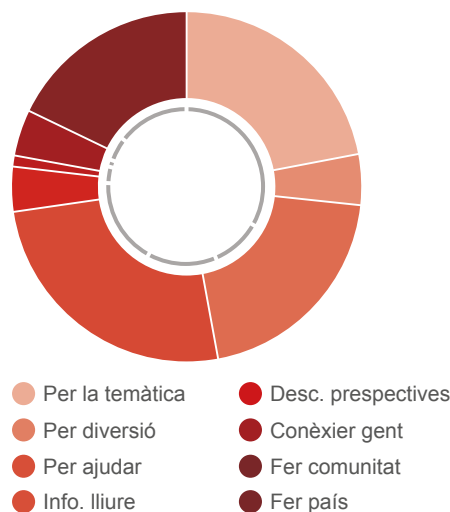
6. EDICIÓ

La VP és la primera font d'informació a la que recorren els usuaris quan estudien un tema concret. Quasi la meitat dels lectors del projecte ha editat algun cop i cal destacar que les temàtiques consultades es troben en un equilibri creixent, tot i predominar les ciències humanes.

Motius pels que es comença a editar

La raó principal que els editors donen per explicar per què van començar a editar Viquipèdia és perquè donen suport a la idea de que la informació ha de ser lliure (25,7%). Es tracta d'una raó que en l'anterior versió de l'enquesta ocupava la segona posició amb un 17,6%.

Mentrestant, la segona raó actual es tracta del gust per la pròpia informació sobre la qual es treballa (20,2%), que ha baixat de la primera posició en l'enquesta anterior (33,3%). Com a tercera raó trobem la

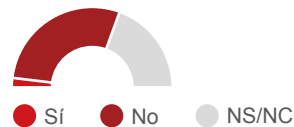

idea d'ajudar als altres (19,90%), com a quarta la difusió del patrimoni català (19,6%). Després, l'enriquiment personal que pot suposar veure diferents perspectives (4,6%), la diversió de la pròpia activitat (4,5%). En darrer lloc els editors consideren permetre conèixer gent i desenvolupar habilitats d'escriptura (1,2%).

Canvi en els motius per editar

Dels motius o raons només un 3,8% dels editors creu que han canviat al llarg de la seva vinculació, un 57,3% pensa que es manté pels mateixos i un 38,9% no respon. Precisament, els motius que ara motiven aquells que creuen que han canviat de raó per la qual escriuen són els tres primers que han obtingut més respostes com a raons principals.

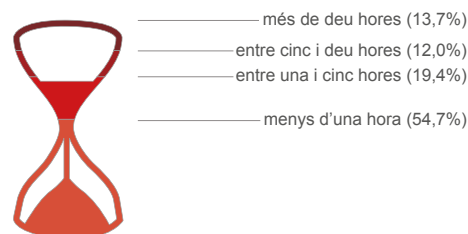
Millora de la benvinguda als editors

El sistema de benvinguda als nous és considerat correcte per la majoria dels enquestats, tanmateix hi ha diferents comentaris encarats a millorar el sistema.

1. Benvinguda més visual i simplificada, deixant clares les guies d'edició i els pilars de la VP.
2. Explicar el funcionament del projecte (discussions, viquiprojectes, taverna, etc.) i com funciona l'editor de textos.
3. Evitar les agressions i mossegades als nous, sobretot en casos d'articles al límit de l'admissibilitat.
4. Millorar i fer més entenedores les plantilles, especialment les de destrucció o manca de referències.
5. Seguiment personalitzat dels editors nous amb l'assignació d'un tutor o mentor i crear un sistema de "reconeixement" de tasques.
6. Elaboració de tutorials pas a pas per editar o començar una pàgina.
7. Fer més publicitat entre nous dels taller d'edició.

Temps dedicat a editar

Segons la dedicació dels editors que han respost l'enquesta, podem entendre com Viquipèdia es fa en un 54,7% partir d'estones equivalents a una hora o menys. En segon lloc, un 19,4% diuen dedicar-hi entre 1 i 5 hores. La dedicació baixa a 12,0% per l'interval entre 5 i 10 hores, però torna a pujar a 13,7% de respostes per aquells que hi dediquen més de 10 hores.

Aspectes positius i negatius

S'ha rebut un total de 165 comentaris remarcant un aspecte positiu i un de negatiu. S'ha optat per a fer una interpretació general dels aspectes més destacables i remarcar per ordre de prioritat segons la repetició dels diferents tipus de comentari. Es pot trobar la llista completa de comentaris a la pàgina del quart sondeig a la Viquipèdia.

En línies generals com a aspectes positius destaquen:

1. Bon ambient i disposició a ajudar, especialment entre administradors i usuaris.
2. Organització per a fer projectes i creixement de l'enciclopèdia.
3. Control del vandalisme.
4. Valors i funcionament general de la Viquipèdia.
5. Qualitat dels articles de gran interès (Barcelona, Catalunya...).

Com a negatius destaquen:

1. Poca usabilitat de l'eina, que dificulta l'aprenentatge i fredor en els missatges.
2. Dificultats generals de les Viquipèdies: rigor, expressió, guerres d'edicions, etc.
3. Lentitud del sistema de comunicar entre editors.
4. Manca de temes i profunditat en alguns articles.
5. Necessitat de créixer com a comunitat.

7. CONCLUSIONS

La quarta edició del sondeig als usuaris ha permès establir de manera més clara els perfils dels lectors i editors de la Viquipèdia, donant una base sobre la què actuar per tal d'incentivar aquells perfils de baixa participació o que no consulten VP.

Més enllà de les dades desglossades es pot observar com l'estat de salut del projecte continua sent bo, i augmenta la presència de sectors socials generalment més allunyats del món digital. En aquest sentit, però, cal continuar treballant, especialment en la participació femenina.

En aquest sentit cal treballar en la recepció dels nous creant mecanismes nous o replantejant els existents per tal d'evitar que la taxa d'abandonament per "desencís" creixi i, així permetre la incorporació de nous editors, que necessitaran un temps d'adaptació abans de comprendre el complex funcionament global de VP.

L'assoliment d'aquests objectius no és senzill, tanmateix pot passar per una major promoció de la VP al carrer, essencialment en biblioteques i escoles. En aquest sentit hi ha una clara valoració positiva de projectes com Viquiescoles o Wiki Loves Monuments, que ajuden a difondre l'existència i rigorositat de la Viquipèdia.

